

MI A TENNIVALÓ?

Figyelembe véve Románia elkötelezettségét az EU-csatlakozás iránt, az uniós követelmények tükrében megfogalmazhatók azok a legfontosabb irányok és konkrét tennivalók, amelyek a Kovászna-Hargita kistérségben, Székelyföldön, de országos érvényességgel is a közelebbi és távolabbi jövő feladatai.

A megoldást csak az jelentheti, ha a reális helyzetfelmérés és az EU-csatlakozás követelményrendszere tükrében határozott stratégiát készítünk, megszabjuk a prioritásokat az adott időtávokban, kidolgozzuk a megvalósítás feltételrendszerét, a törvényi előírások végrehajtását alacsonyabb szintű jogszabályokkal biztosítjuk, konkrét cselekvési programokat dolgozunk ki és azok teljesítését szigorúan követjük és biztosítjuk.

Az ipari hulladékok keletkezésének csökkenéséért, veszélyességének minimalizálásáért fokozni kell az ipari termelésben érintettek felelősségét. A rendszer következő láncszemét a szakosított hulladékgazdálkodók képezik, amelyeknek szerepét jelentős mértékben fokozni kell. A hasznosítás technológiai háttérét az iparral közösen kell biztosítani. Az ártalmatlanításban a hulladékgazdálkodóké a döntő szerep. A települési szilárd hulladékok begyűjtésében és hasznosításában az önkormányzatoké a lényeges szerep, de biztosítani kell a lakosság széleskörű együttműködését a közösségi érdekek érvényesítése céljából. Fontos szerep hárul a lakosság környezettudatosságának alakításában a tömegkommunikációs tényezőkre is.

A szelektív hulladékgyűjtés széleskörű kiterjesztése az önkormányzatok feladata, de csak a feldolgozóipari háttér fogadóképességének fejlődésével együtt kezelhető. A szelektivitás minimális követelménye a lebomló hulladékok különválasztása az egyéb hulladékoktól, hogy az utóbbiak válogatóműre kerülhessenek. Az edényzet-minimalizálás fontos feladat, mivel a keletkezési helyeken (háztartások) nincs lehetőség ezek számának a korlátlan növelésére.

Külön kell vizsgálni a hulladékudvarok hatékonyságát a felhasználók oldaláról. A szelektíven gyűjtött hulladékok feldolgozásához válogatóműveket kell létesíteni, ezeket hálózatba kell szervezni, logisztikai tervezés alapján.

A jelenlegi színvonal mellett a lerakásos ártalmatlanítást lehet általános megoldásként kezelni. Az első szakaszban fel kell tárni a létező hulladéklerakók helyzetét, kapacitását, kiépítettségét, környezetterhelését. Az alkalmatlan lerakókat sürgősen be kell zárni és meg kell kezdeni a rekultivációt. Távlatilag ki kell alakítani egy többlépcsős regionális hulladéklerakó rendszert, ahol a kiszolgálási hatókörzet az európai tapasztalatok alapján 30-50 km sugarú kell, hogy legyen. A potenciális területek kijelölésével el kell kerülni a spontán fejlődést. Csak olyan lerakótelepet szabad építeni, amelynek kapacitása folyamatosan bővíthető, és az adott helyen a hulladékkezelés legalább 20-30 évig biztosított. Az optimális kapacitások kiépítése előtt alapos előkészítő tanulmányok szükségesek a komplex hatásmechanizmusok modellezésére.

Tehnológiai szempontból ajánlatos korszerű gép- és edényzetparkot létrehozni, a hulladéklerakókat szigetelni, az üzemeltetést összekötni biogázhasznosítással, a kompaktoros réteges műveléssel, a folyamatos rekultivációval.

Elsőrendű feladatként említjük meg a minőségbiztosítási és környezetirányítási rendszerek bevezetését (ISO, 9002, ISO, 14001, stb.), valamint a hulladékgazdálkodás információs rendszerének bevezetését.

A keletkező hulladékok fajtánkénti mennyiségi prognózisa jó megközelítéssel elvégezhető (extrapoláció), ami lehetővé teszi a kezeléshez szükséges eszközrendszerek (kapacitások) kialakítását és fejlesztését (rövid, közép és hosszú távon), folyamati megközelítésben: gyűjtési, szállítási, válogatási, komposztálási, hasznosítási, lerakási, ártalmatlanítási eszközök. Területi szempontból (megyékre) a kapacitások tervezése számos kritérium figyelembevételével történhet: az iparosítás szintje, a lakosság száma, a települések nagysága stb.

Ugyanakkor fontosnak tartjuk a hulladékokkal kapcsolatos jogi problémák részletes tisztázását, különböző szinteken (helyi, regionális, országos).

Külön kérdéskörként kell kezelni a szabályozó gazdasági mechanizmusokat. A környezetvédelemmel kapcsolatos társadalmi érdekek érvényesítésének támogatása, a fogyasztói érdekképviselet érvényesítése történhet jogi, adminisztratív korlátozásokkal, tilalmakkal is, de rendkívül fontos az anyagi ösztönző. Ez lehet fékező hatással is a hulladékgazdálkodásra, ezért megkülönböztetett figyelmet, nagy szakértelmet igényel.

Nem hanyagolható el a civil szervezetek szerepe sem a lakosság környezetkímélő magatartásának kialakításában, fejlesztésében. A különböző oktatóprogramok (előadások, filmek, kiadványok stb.), az ún. „zöldek” mozgalma részeit képezik a környezeti nevelésének, a folyamatosan megújuló kihívások kontextusában.

A probléma bonyolultsága, magas nehézségi foka ösztársadalmi erőfeszítéseket igényel, összefogást, a helyi, kistérségi, regionális intézkedések egybehangolását a kormány szintű intézkedésekkel, a megfelelő, korszerű törvényi keret megteremtésével. És mindezt egyeztetni kell az európai integrációs folyamatokkal, az európai követelményrendszerrel, a nemzetközi együttműködés szabályaival.

Végezetül azon reményünknek adunk kifejezést, hogy könyvünk is hozzájárul a potenciális felhasználók érdeklődésének a felkeltéséhez a hulladékgazdálkodás komplex kérdésköre iránt, a lakosság neveléséhez az erőforrásokkal történő ésszerű gazdálkodás, környezetünk megóvása szellemében.